

Media w projekcie

Jak współpracować z lokalnymi mediami?

Kilka słów wstępu...

Znajomość pewnych zasad w kontaktach z mediami umożliwi efektywną współpracę z tymi podmiotami, od których zależy nagłośnienie wyników waszej pracy, a często również powodzenie całego projektu. Bo w końcu media dają szansę na to, że o Waszej akcji dowie się duża liczba osób. Dlatego naprawdę warto wiedzieć, jak zabłysnąć w zetknięciu z prawdziwym dziennikarzem. Poniżej podajemy rady, które mogą okazać się przydatne przy współpracy z dziennikarzami:

- I. Traktujcie ich poważnie, po partnersku.*
- II. Szanujcie ich wymagania, a zwłaszcza terminy.*
- III. Poznajcie bliżej media i dziennikarzy - czytajcie, oglądajcie, słuchajcie.*
- IV. Ułatwiajcie im pracę: podawajcie źródła danych, cytatów.*
- V. Dostarczajcie im informacji: posługujcie się faktami.*
- VI. Bądźcie zwięzli i konkretni.*
- VII. Bądźcie łatwo dostępni.*
- VIII. Podczas rozmowy bądźcie rozluźnieni, lecz pewni swego i stanowczy.*
- IX. Dbajcie o swoją wiarygodność.*
- X. Autoryzujcie wywiady (byle szybko).*

Jakich wiadomości szukają dziennikarze?

Odpowiedzi na to pytanie warto poszukać zanim skontaktujecie się z wybranymi mediami. Wtedy będziecie wiedzieć, jak powinna wyglądać informacja o waszym działaniu tak, aby przyciągała medialną uwagę. Ale przejdźmy do rzeczy. Dziennikarze szukają wiadomości:

Niezwykłych
Zróznicowanych
Kontrowersyjnych
Istotnych dla wielu ludzi
Skrajnych
Dotyczących konfliktów
Aktualnych.

Jak trafić pod właściwy adres?

Przygotowując się do kampanii w mediach trzeba sporządzić listę tych spośród nich, które powinny otrzymać waszą informację. Przy sporządzaniu takiej listy pomocne mogą być dla was pytania:

Z jakimi mediami jest najkorzystniej współpracować biorąc pod uwagę rodzaj naszego działania?

Które media mogą być najbardziej zainteresowane wiadomością, jaką macie do zaoferowania?

Jakie są możliwości dotarcia do tych mediów?

Gdy już wybierzecie interesujące was media, czas się zastanowić, jak można się z nimi skontaktować. Zawsze kiedy kierujecie się do mediów, zwracajcie się do konkretnej osoby. Zbierzcie niezbędne dane:

Kto (nazwisko, funkcja) decyduje o tym, które wydarzenia zostaną zrelacjonowane?

Czy jest jakiś dziennikarz lub dziennikarka, którzy specjalizują się w waszej dziedzinie?

Kiedy zapadają decyzje o tym, co będzie relacjonowane?

Z jakim wyprzedzeniem trzeba poinformować dziennikarzy o organizowanym wydarzeniu?

Oko w oko z dziennikarzem...

Przedstawcie się i doprowadźcie do wstępnego spotkania.

Zaproście na organizowane przez siebie wydarzenie.

Reagujcie na artykuły o zajmującej was problematyce – napiszcie list do redakcji, zadzwońcie.

Postarajcie się nawiązać kontakt osobisty z dziennikarzami tak, aby łączyło was poczucie działania we "wspólnej sprawie".

Po projekcie...

Zadbajcie o kontakt z mediami również po tym, jak skończy się wasze działanie. Podziękujcie za współpracę i pomoc w promowaniu projektu. Jeśli zostaniecie pozytywnie zapamiętani jako partnerzy, może to zaowocować współpracą z mediami przy okazji innych projektów.

Jak udzielać wywiadu?

Może zdarzyć się tak, że chcąc wypromować swoje działanie, staniecie przed prawdziwym wyzwaniem: udzieleniem wywiadu. Ale nie taki wilk straszny jak go malują☺
Podpowiemy wam, jak sprostać takiemu zadaniu.

Chociaż wywiady dla różnych rodzajów mediów mają swoją specyfikę, to dwie rzeczy są wspólne: trzeba się do nich starannie przygotować i starać się nie stracić kontroli nad sytuacją.

Przed wywiadem...

*Zbierzcie wszelkie niezbędne dane o temacie rozmowy.
Zastanówcie się, co chcecie osiągnąć podczas wywiadu.
Dowiedzcie się, kto będzie odbiorcą.
Przygotujcie się odpowiednio do typu środka przekazu.*

Kiedy wywiad jest umówiony:

- Zbierzcie informacje o dziennikarzu, który będzie prowadził rozmowę:

*Imię i nazwisko
Z jakiej redakcji czy programu pochodzi?
Jaką problematyką się zajmuje?
Jakie ma poglądy?
Jaki ma styl prowadzenia rozmów (rodzaj pytań, stosunek do rozmówców)?
Skąd o was się dowiedział?
Czy może udostępnić przed wywiadem listę pytań?*

- Dowiedzcie się jak najwięcej o audycji:

Jaka jest formuła audycji (informacyjna, opinie, komentarz)?

Czy pójdzie na żywo?

Kiedy będzie pokazana?

Do jakiej publiczności jest skierowana?

Jaki będzie jej główny temat?

Jakie inne tematy zostaną poruszone?

Rodzaj wywiadu (jeden na jednego, dyskusja panelowa).

Podczas wywiadu...

Zacznijcie od najważniejszej tezy (tematy, argumentu), niemal bez względu na pytanie dziennikarza, na przykład posługując się techniką "pomostów": "Zanim przejdę do tego zagadnienia, chcę powiedzieć, że..."

Jeśli reporter zadaje pytania w sposób napastliwy, możecie powiedzieć: "Zadał mi pan/-i wiele pytań..." a potem odpowiedzieć na to, na które masz przygotowaną odpowiedź.

Jeśli zapada cisza, nie przejmujcie się. Nie dajcie się sprowokować do dobrowolnego przekazywania informacji, których nie chcecie ujawnić.

Jeśli nie znacie odpowiedzi na pytanie, nie kombinujcie.

Nie dajcie się wciągnąć w narzucone pole odpowiedzi.

Nie odpowiadajcie za innych.

Uwagi do wywiadów telewizyjnych...

Patrzcie na swojego rozmówcę.

Nie zwracajcie uwagi na otoczenie (techników, reflektory, innych ludzi) na kamerę mikrofon.

Ubierzcie się lekko konserwatywnie. Załóżcie to, w czym czujecie się bezpiecznie i wygodnie. Unikajcie prążków, krat, jaskrawych kolorów.

Pamiętajcie, że cały czas jesteście na wizji.

Przynieście swoją kasetę i poproście o kopię nagrania.

Jak przeprowadzać wywiad?

Po co robić wywiad?

Wywiad daje ogromną szansę na pozyskanie wielu ciekawych i niepowtarzalnych informacji. Oczywiście wymaga od przeprowadzającego rozmowę sporego przygotowania. Ale spójrzcie na przygotowania do wywiadu jak na planowanie wyprawy w nieznanne kraje. Bo przecież każdy człowiek jest inny. I taka też będzie każda rozmowa.

Do czego służy wywiad?

Wywiad służy przede wszystkim do zdobywania informacji o poglądach, opiniach na różnorodne tematy, stylach życia, postawach – wszystkich kwestiach, które są złożone i nie dałoby się ich przedstawić w liczbowej, zwartej formie.

Wywiady dobrze prowadzić z bardziej istotnymi informatorami, osobami, które mogą udzielać kluczowych informacji w danej dziedzinie (np. dyrektor szkoły, liderzy organizacji pozarządowych, burmistrz, uczniowie o szczególnych zainteresowaniach). Jest mniej efektywny od badań sondażowych, jeśli potrzebujemy uzyskać informacje na ten sam temat od większej liczby osób.

Jakie są dobre strony wywiadu?

- Możliwość dopytywania o interesujące kwestie.
- Elastyczność (w zależności od rodzaju wywiadu).
- Szansa na zdobycie większej ilości bardziej szczegółowych informacji.

Jakie pułapki można napotkać?

- Wywiad wymaga dobrego przygotowania osoby go przeprowadzającej.
- Zbyt duża ilość materiału, który trudno potem przerobić.
- Trudność z wyciąganiem wniosków z nieujednoliczonego materiału.
- Konieczność spisania wywiadu i kodowania najważniejszych informacji.
- Konieczność zapisywania na bieżąco lub nagrywania.

Jak przygotować się do wywiadu?

- **Sprzęt** – zabierzcie ze sobą dyktafon, papier i ołówek. Upewnijcie się, że dyktafon działa prawidłowo i macie do niego zapasowe baterie. Po co wam papier i ołówek? Otóż, te rzeczy nigdy nie zawiodą, więc będą dobrym wyjściem awaryjnym. Mogą się też przydać do zapisywania pytań i przemyśleń, jakie nasuną się wam w trakcie rozmowy.

***Uwaga!** Jeżeli wiesz, że twój rozmówca jest osobą nieśmiałą, bądź wyraźnie zauważysz, że peszy go dyktafon. Lepiej schowaj go i sporządź notatki samodzielnie na kartce. Uzyskasz w ten sposób szybciej zaufanie rozmówcy, a co za tym idzie przyswoisz materiał!*

- **Temat** – określenie tematu wywiadu jest już połową sukcesu. Od tego zależy, z kim będziecie rozmawiać, czego chcecie się dowiedzieć i jakie pytania w związku z tym zadacie.
- **Rozmówca** – umówienie się na wywiad może zająć trochę czasu. Odpowiednio wcześniej zastanówcie się, jak dotrzecie do waszego rozmówcy. Jeśli chcecie dokładnie zbadać jakiś temat, musicie porozmawiać z osobami reprezentującymi różne punkty widzenia. Na przykład, interesujące was zagadnienie to stworzenie przestrzeni dla młodych na waszym osiedlu. Wtedy dobrze jest porozmawiać z waszymi rówieśnikami, ale też z pozostałymi mieszkańcami osiedla i administratorem budynków.
- **Miejsce** – to, gdzie odbędzie się wywiad, często zależy od waszego rozmówcy. Równie dobrym miejscem może być kawiarnia jak i dom osoby, z którą przeprowadzacie wywiad. Ważne jest, aby wasz rozmówca czuł się tam komfortowo. Zadbajcie też, żeby nikt nie przeszkadzał wam w czasie wywiadu.

- **Czas** – to również zależy przede wszystkim od osoby, z którą będziecie rozmawiać. Przygotujcie się na to, że to wy będziecie się dostosowywać do terminu, jaki pasuje takiej osobie i ilości czasu jaką wam poświęci.
- **Pytania** – kiedy już wiecie z kim będziecie rozmawiać i jaki jest temat takiej rozmowy, czas zastanowić się nad pytaniami. Wcześniej przygotowane pytania ułatwią wam zapamiętanie tego, czego chcecie się dowiedzieć i pozwolą uniknąć krępującej ciszy. Ale nie trzymajcie się ich za wszelką cenę. Dajcie swojemu rozmówcy szansę na wypowiedzenie się.
- **Odpowiedni strój** – dostosujcie swój wygląd do tego, z kim będziecie rozmawiać. Ale nie chodzi nam tu o jakieś drastyczne zmiany. Po prostu, jeśli waszym rozmówcą będzie burmistrz postawcie na elegancję. Spokojnie możecie z niej zrezygnować, jeśli rozmawiacie z kimś w waszym wieku.

Jak przeprowadzić wywiad?

Wyobraźcie sobie, że siedzicie już naprzeciwko swojego rozmówcy. Macie już przygotowany sprzęt i rozłożone przed sobą notatki. I co dalej? Przede wszystkim zadbajcie o przyjazną atmosferę rozmowy. Przedstawcie się. Spróbujcie chwilę porozmawiać na jakiś neutralny temat, np. pogoda czy wystrój wnętrza, w którym się znajdujecie. Jeśli znajdujecie się w kawiarni zaproponujcie rozmówcy ciastko, kawę, itp.

Kiedy już czujecie, że można przejść do przeprowadzania wywiadu, nie zaczynajcie od razu od pytań. Wyjaśnijcie krótko, o czym chcecie rozmawiać i dlaczego ta rozmowa jest dla was ważna (**koniecznie! Do czego zostanie użyta!**). Dzięki temu osoba, z którą rozmawiacie, poczuje, że naprawdę wam zależy na wywiadzie właśnie z nią a nie kimś innym. Poproście też o zgodę na nagrywanie wywiadu.

Przyszedł już czas na pytania. Jest kilka zasad, o których warto pamiętać zadając pytania podczas wywiadu:

Nie zadawajcie pytań zamkniętych. Pytania powinny być tak skonstruowane, żeby dowiedzieć się jak najwięcej o poglądach rozmówcy na dany temat. Czyli nie pytajcie: „Czy jest Pan/-i za czy przeciw budowie obwodnicy w naszej miejscowości?” Zamiast tego zapytajcie: „Co Pan/-i myśli o budowie obwodnicy w naszej miejscowości?”

Nie sugerujcie odpowiedzi. To niebezpieczna pułapka podczas każdego wywiadu. Dlatego wystrzegajcie się jej. Osoba której zasugeruje się odpowiedź, może odpowiadać tak, jak tego się od niej oczekuje, a nie tak jak naprawdę myśli.

Zadawajcie pytania możliwie prostym językiem.

Nie pytajcie o wiele rzeczy naraz. Rozmówca powinien mieć czas na zastanowienie się nad odpowiedzią na każde z postawionych przez was pytań.

Pamiętajcie o pytaniach pomocniczych. Jeśli czujecie, że wasz rozmówca zbacza z interesującego was tematu, za pomocą takich pytań nakierujcie go na odpowiednie zagadnienie.

Kiedy już stwierdzicie, że dowiedzieliście się wystarczająco, możecie zakończyć wywiad. Zakończyć rozmowę należy także wtedy, gdy trwa ona za długo, tzn. więcej niż godzinę. Kończąc wywiad także należy pamiętać o kilku rzeczach:

Zadbajcie o to, żeby zakończyć rozmowę zagadnieniami nie wymagającymi od rozmówcy kolejnych wyczerpujących refleksji.

Podziękujcie za spotkanie. Zapytajcie się, czy jeśli pojawią wam się nowe pytania, to czy będziecie mogli skontaktować się ponownie z rozmówcą.

O czym jeszcze należy pamiętać?

W czasie przeprowadzania wywiadu warto zwrócić uwagę na kilka kwestii:

- Komunikujecie się nie tylko przez słowa. Równie dużo mówi wasze ciało. Dlatego zadbajcie o to, aby patrzeć rozmówcy prosto w oczy, swoją postawą dawać do zrozumienia, że jesteście w pełni skupieni na rozmowie. Wiele też mówi postawa

osoby, z którą rozmawiacie. Czy wydaje się być rozluźniona czy raczej spięta? Takie spostrzeżenia warto zanotować.

- Słuchajcie uważnie. Nawiązujcie do tych zagadnień, które przed chwilą poruszył wasz rozmówca. Nie przerywajcie.
- Nie polegajcie na samej pamięci. Niestety ona zawodzi. Dlatego jeśli pojawi wam się myśl warta zapamiętania, zapiszcie ją od razu.
- Równie cennym materiałem są zdjęcia, dokumenty, rodzinne pamiątki. Jeśli rozmówca chce się z wami podzielić historią o nich, nie przeoczcie okazji na wzbogacenie swojego wywiadu.

To także może się przydać...

- Do każdego z pytań badawczych należy ułożyć od jednego do kilku pytań wywiadu, które pozwolą uzyskać potrzebne informacje.
- Posegregowane tematycznie i spisane wyraźnie pytań w kolejności ich zadawania; - **kolejność często może mieć bardzo duże znaczenie i mieć wpływ na zaufanie naszego rozmówcy do nas, treści jaką nam przekaze i jak ważne informacje odważy się przekazać. Pamiętaj! Osoba, z którą rozmawiasz powinna powiedzieć tobie jak najwięcej!**
- Próbne przeprowadzenie wywiadu – sprawdzenie, czy pytania są zrozumiałe i prowadzą do uzyskiwania odpowiedzi na pożądany temat – **poproś o to twojego przyjaciela**😊
- W przypadku pytań szczególnie istotnych lub mogących sprawiać trudność dobrze przygotować pytania pomocnicze, naprowadzające i uzupełniające; Po spisanym wywiadzie warto sprawdzić u innych źródeł, czy nasz rozmówca podał nam prawdziwą informację. Ludzie są różni i różne rzeczy lubią mówić. Skoro korzystasz z tych danych i przekazujesz je dalej – autorstwo błędnej informacji może zostać przekazane Tobie a nie twojemu rozmówcy.
- Jeżeli zamierzasz się później często powoływać na materiał zgromadzony w wywiadzie – po całkowitym spisaniu wywiadu i sprawdzeniu go przez korektę warto wysłać go do naszego rozmówcy na autoryzację. Niech potwierdzi, że faktycznie spisałeś to, co on tobie powiedział. **Uwaga! Nie zapomnij wziąć od swojego rozmówcy kontaktu, aby takową autoryzację umożliwić.**

Co po wywiadzie?

Jeśli macie nagrany wywiad, należy go spisać, czyli stworzyć jego transkrypcję. Sztuka robienia wywiadów mówi, że należy spisać każde zarejestrowane na dyktafonie słowo. To żmudna praca, ale pozwala na dokładniejszą analizę zebranego materiału.

Zbierzcie w całość spisany wywiad i notatki, które robiliście podczas rozmowy. To wszystko posłuży wam do przygotowania raportu, w którym przedstawicie wyniki wszystkich rozmów i wnioski, jakie się wam nasuwają.

Powodzenia!

